

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk

2007/08 (1/7 2007-30/6 2008)

MI1002

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	5
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	5
1.1.5	Referenstider.....	5
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	6

2.2.2	Ramtäckning.....	6
2.2.3	Mätning	6
2.2.4	Svarsbortfall	6
2.2.5	Bearbetning	6
2.2.6	Modellantaganden	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	7
B.3	<i>Aktualitet</i>	7
3.1	Frekvens	7
3.2	Framställningstid.....	7
3.3	Punktlighet	7
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	7
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	7
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	8
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	8
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	8
5.1	Spridningsformer.....	8
5.2	Presentation	8
5.3	Dokumentation.....	8
5.4	Tillgång till primärmaterial	8
5.5	Upplysningstjänster	8

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde Miljö.

A.2 Statistikområde

Statistikområde Gödselmedel och kalk

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Regioner och miljö
Lantbruksstatistik
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23, Örebro

Kontaktperson: Gunnel Wahlstedt
Telefon: 019-17 62 45
Telefax: 019-17 70 88
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Regioner och miljö
Lantbruksstatistik
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23, Örebro
Kontaktperson: Gunnel Wahlstedt
Telefon: 019-17 62 45
Telefax: 019-17 70 88
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) Statistiken produceras i samarbete med Jordbruksverket, som sköter insamling.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Tidigare gällde sekretess enligt 9 kapitlet 4 § sekretesslagen (1980:100). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Ingen gallring av primäruppgifter har skett sedan SCB tog över ansvaret för statistiken 1985.

A.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering finns gällande försäljningen av mineralgödselmedel.

A.10 Syfte och historik

Produkten ingår i den löpande statistiken över jordbrukets gödselmedelsanvändning. Regionala försäljningsuppgifter för mineralgödsel finns sedan 1950-talet. I

mitten av 1980-talet övertog SCB statistikansvaret från Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA). Fr.o.m. 2006/07 framställs statistiken vid enheten för lantbruksstatistik.

Statistiken ska belysa den regionala försäljningen till jord- och trädgårdsbruket av kväve, fosfor och kalium i mineralgödselmedel och kontinuerligt följa utvecklingen. Fr.o.m. gödselåret 1995/96 ingår uppgifter om försäljningen av svavel samt uppgifter om fosforgödselmedlens kadmiuminnehåll. Fr.o.m. gödselåret 2002/03 insamlas även uppgifter om försäljningen av ekologiska gödselmedel till jord- och trädgårdsbruk.

A.11 Statistikanvändning

Statistikens huvudanvändare är:

- Jordbruksverket och Naturvårdsverket för att följa den regionala utvecklingen av mineralgödselansvändningen i stort samt för att följa upp riksdagsbeslut om reducerad kväve- och kadmiumtillförsel till åkermark.
- Sveriges Lantbruksuniversitet och annan utbildning på jordbrukets område för undervisning och forskning.
- Länsstyrelser och andra regionala organ för planering och rådgivning.
- Miljöorganisationer och en intresserad allmänhet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Försäljningen av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruk är en totalundersökning. Producenter, importörer eller försäljare av mineralgödselmedel är skyldiga att till Riksskatteverket (RSV) betala särskilda miljöavgifter med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll. SCB/Jordbruksverket erhåller en förteckning från RSV över företag som betalt miljöavgifter. Samtliga dessa företag ingår i urvalet.

Uppgifterna insamlas via postenkät. Postenkäten sändes ut i mars 2009 och skulle enligt anvisningarna insändas senast 25 mars. För de uppgiftslämnare som så önskar fanns möjlighet att lämna uppgifter elektroniskt.

Enkäten omfattar uppgifter om namn på gödselmedlet, medlets näringsinnehåll med avseende på kväve, fosfor, kalium, svavel och genomsnittlig kadmiumhalt i fosforgödselmedlen. De försålda kvantiteterna, uttryckta i ton, av olika medel ska redovisas per län.

A.13 Internationell rapportering

Uppgifter om totalförbrukningen av olika näringsämnen från mineralgödselmedel redovisas på riksnivå för olika länder av Food and Agriculture Organization of the united nations, FAO.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar planeras.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Syftet med statistiken är främst att redovisa den regionala försäljningen liksom förändringar över tiden. Sådan kunskap behövs bl.a. för uppföljning av uppsatta miljömål. Ur miljösynpunkt är förlusterna av kväve och fosfor av störst intresse. Även uppgift om tillförd mängd kadmium till åkermark är av intresse ur miljösynpunkt.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheter som statistiken avser att belysa är länsuppgifter för dels försålda kvantiteter i ton, dels försålda kvantiteter per hektar utnyttjad åker av de olika näringsämnen kväve, fosfor, kalium och svavel. Dessutom redovisas mängden kadmium i de försålda partierna av mineralgödsel på riksnivå.

1.1.1 Objekt och population

Uppgiftslämnare till statistiken är företag som registrerats som skattskyldiga hos skattemyndigheten för punktskatter avseende kväve i mineralgödsel, t.ex. tillverkare, importörer eller försäljare av mineralgödselmedel. Dessa är skyldiga att betala miljöavgifter, med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll, till RSV. Samtliga företag som betalt miljöavgift ingår i urvalet. Ett fåtal större företag svarar för huvuddelen av försäljningen till jordbruket

1.1.2 Variabler

Försålda mängder, i ton, till jord- och trädgårdsbruket av olika mineralgödselmedel samt näringsinnehåll avseende kväve, fosfor, kalium och svavel med fördelning på län.

1.1.3 Statistiska mått

Summor, ton, och genomsnitt, kg/ha utnyttjad åker, av olika näringsämnen. För kadmium endast mängd, kg, för riket.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistik redovisas för näringsämnen kväve, fosfor, kalium och svavel med fördelning på län, länsgrupper och riket.

1.1.5 Referenstider

Statistiken avser gödselår dvs. 1/7 2007 till 30/6 2008.

1.2. Fullständighet

Viss direktimport, vid sidan av den till RSV redovisade, förekommer. I *SOU 2003:9 "Skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel?"* uppskattas den illegala införseln till knappt fem procent av försäljningen. Enstaka mindre handlare kan vara ovilliga att lämna uppgifter. De fem största aktörerna på marknaden svarar för över 95 procent av all försäljning.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten bedöms vara hög. Viss direktimport, vid sidan av den till RSV redovisade, förekommer. Om denna direktimport skulle öka försämrats kvaliteten på statistiken.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Totalundersökning.

2.2.2 Ramtäckning

Ev. brister i RSV:s förteckning över producenter/importörer/försäljare torde påverka statistikens kvalitet marginellt. För ekologiska gödselmedel är det oklart i vilken utsträckning dessa handelskanaler även omspannar all försäljning av ekologiska gödselmedel.

2.2.3 Mätning

Uppdelningen av försålda kvantiteter på län förorsakar vissa uppgiftslämnare problem. Mineralgödsel försäljningen sker i bland i flera led varför importören/producenten inte alltid vet var de olika partierna slutligen förbrukas. I viss utsträckning följer SCB upp stora leveranser genom att ta kontakt med regionala handlare.

2.2.4 Svarsbortfall

I enstaka fall lyckas SCB/SJV inte få kontakt med företag som betalat miljöavgift till RSV. Det rör sig då, i regel, om företag som bara marginellt påverkar statistiken.

2.2.5 Bearbetning

Lämnade kvantitetsuppgifter har kompletterats med uppgifter från publicerade innehållsdeklarationer för enskilda gödselmedel om uppgift om växtnäringsinnehåll i form av kväve (N), fosfor (P), kalium (K) och svavel (S) saknats. När uppgift om fosforgödselmedlens innehåll av tungmetallen kadmium (Cd) saknats har värdet 2,5 gram per ton fosfor imputerats.

Efter granskning och dataregistrering av insamlade uppgifter omräknas uppgivna kvantiteter handelsvara till rena näringsämnen och summeras till län, länsgrupper och riket. Med hjälp av arealuppgifter från SJV SM JO 10 SM 0901 (*Jordbruksmarkens användning 2008 Slutlig statistik*) beräknas genomsnittlig gödselgiva av olika näringsämnen per hektar utnyttjad åker.

Arealuppgifterna är inte helt jämförbara med tidigare års slutliga arealuppgifter. I den definitiva arealstatistiken t.o.m. 2007 (se JO 10 SM 0801 *Jordbruksmarkens användning 2007. Slutlig statistik*) ingick endast arealer på jordbruksföretag, vilka hade mer än 2,0 hektar åkermark. För 2008 ingår alla ansökta arealer oberoende av den totala arealen av jordbruksföretagets åkermark. Detta innebär en ökning av den totala åkermarksarealen 2008 med 252 hektar jämfört med tidigare års redovisningssätt, varav uppemot 200 hektar var utnyttjad åker. Främst avsåg denna areal odling av trädgårdsväxter. Ingen ombearbetning av tidigare års resultat har dock gjorts i föreliggande Statistiska meddelande, eftersom arealskillnaden bedöms vara marginell för de beräkningar av kg/växtnäringsämne per hektar utnyttjad åker som görs här.

Utnyttjad åker har definierats som summa åkermark exklusive träda, outnyttjad åkermark och ospecificerad åkermark.

2.2.6 *Modellantaganden*

Inga.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Totalundersökning. Inga osäkerhetsmått redovisas

B.3 **Aktualitet**

3.1 **Frekvens**

Årlig.

3.2 **Framställningstid**

ca 2 månader.

3.3 **Punktlighet**

Publiceringen sker enligt publiceringsplan för serien Sveriges officiella statistik.

B.4 **Jämförbarhet och sam användbarhet**

4.1 **Jämförbarhet över tiden**

Undersökningen har genomförts på samma sätt under den period som SCB svarat för statistiken, dvs. fr.o.m. 1985, med undantag för ändringar i indelningen av gödselår över tiden. Gödselåret 1987/88 omfattade 11 månader medan

gödselåret 1993/94 omfattade 13 månader. Detta beroende på att gödselåret för åren 1988/89 t.o.m. 1992/93 avsåg perioden juni-maj. Övriga år avser gödselåret perioden juli-juni. Gödselåret följer branschens verksamhetsår.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

-

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

SCB insamlar intermittent, genom jordbrukarintervjuer, uppgifter om den faktiska användningen av mineralgödselmedel i jordbruket. Denna undersökning genererar betydligt mer detaljerad statistik än försäljningsstatistiken. De två undersökningarna har givit något skiljaktiga resultat för försäljning resp. förbrukning under de år undersökningarna utförts parallellt. Försäljningen har i regel legat högre än den uppgivna förbrukningen. Till en del kan skillnaden förklaras av användningen av mineralgödselmedel utanför jordbruket. Detta förklarar dock ej hela avvikelserna.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultat från undersökningen publiceras i SM-serien MI 30 samt i ett gemensamt pressmeddelande från SCB och SJV. Uppgifter för 2007/08 finns i rapporten MI 30 SM 0901. Resultaten finns fr.o.m. 2000 års undersökning även utlagd på SCB:s hemsida på Internet www.scb.se. I Jordbruksstatistisk Årsbok och i samlingspublikationen *Hållbarhet i svenskt jordbruk 2007* finns en sammanställning av resultaten från undersökningen.

5.2 Presentation

Resultaten presenteras i form av tabeller, diagram och kommenterande text.

5.3 Dokumentation

Dokumentation sker i Statistiska meddelanden.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterial finns sparat sedan SCB tog över undersökningen 1985.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontaktas SCB:

Gunnel Wahlstedt, tfn 019 – 17 62 45, e-post fornamn.efternamn@scb.se